

de NEW BABYLON

uitgave van 'anarchitectura'
oktober 1965
losse nummers 25 cent.
bij gelegenheid van de retrospectieve
tentoonstelling van het werk van constant
in het gemeente museum te den haag.

informatief

redactie: viktor nieuwenhuys
henri polaklaan 25
gemeentegiro amsterdam n 4557
druk. h.c. van grinsven nv, venlo
leo bogie machinezetter
piet in de rijp opmaak
jan van zwamen drukker

nr 2

'provocatie prijzen'*)

er waren in maastricht een aantal aantrekkelijke kapstokken om de introductie van new babylon aan op te hangen.
één daarvan was het feit dat karl marx in die stad het pand heeft betreden, waarin nu de provinciale planologische dienst is gehuisvest. een andere was het feit dat daar niet heel ver vandaan een pension staat waarin apollinaire gelogeed heeft - de man die evenals constant sprak over niet utilitaire architectuur - en dit pension heette ook nog constant!
in meters dicht bij huis - zelfs in huis - stond het gegeven ter beschikking dat de goticistische experimenten van constant geëxposeerd werden in een gotieke loods!

om echter een indruk te geven van de richting die de titel 'provocatie prijzen' moest aangeven, werd gezegd dat wij ons niet van de verder weg staande, noch van de dichtbij staande kapstok direct wilden bedienen, maar wilden aanknopen bij een incident dat zich eind vorig jaar heeft voorgedaan in den haag, toen daar op een tentoonstelling 'new babylon over 's gravenhage' werd geïntroduceerd.
de toenmalige minister-president poogde daar een beleefd verband te leggen tussen de opdracht een tentoonstelling te openen, het representatieve regeringswerk doen en onbegrip van kunstzaken niet laten opvallen. de toen aanwezige kunstenaars hebben dit voorval zien gebeuren en wisten dat zo iets niet straffeloos blijven zou.
wij hebben dit incident zien aankomen en daarom onmiddellijk én bij voorbaat het portefeuille-symbool kleur gegeven!
dat betekent nu, dat wij de bekentenis van de overheid gehonoreerd eisen; wij durven dit te eisen op basis van de wetenschap dat het beeld van de ontwikkeling ons als bewijsstof steunt.

bekend- making

opgericht is de
b.n.a. a.
bond van nederlandse
amateur architecten
secretariaat
amstelveneseweg 85 amsterdam

new babylon wordt de ambiance totale van de homo ludens;
de homo ludens is het nieuwe mensentype uit de geautomatiseerde wereld;
de geautomatiseerde wereld zal veel vrije tijd laten;
in die vrije tijd maakt de mens in kollektieve creativiteit zijn eigen nederzetting;
die nederzetting in model noemt constant: 'new babylon';
new babylon is de omgeving voor een nieuw mensentype;
dit mensentype heet 'homo ludens';
deze homo ludens ontwikkelt zich in de bevrijde tijd;
zijn tijd is bevrijd door de automatisering;
'à nous la liberté.....';
'après nous la liberté';
de automatisering verlost de mens van de slavernij, van de dwang tot nuttigheids-handelingen;
zijn wereld bouwt het ludieke mensentype spelend;
die wereld noemt constant 'new babylon'.

deze naam heeft een tweeledige bedoeling: allereerst een zinspeling op de 'stad der zonde' volgens de joods-christelijke idee (in tegenstelling tot zion, de stad gods), waarmee constant wil onderstrepen dat het ludie-

*) dit is de redevoering die gehouden is bij de introductie van new babylon te maastricht, dominicanerkerk juli 1965.

ke leven op ieder punt strijdig is met de moraal van het utilitaire leven. zie maar het verbod voor 'slavelijke arbeid' op zondag bij katholieken en op sabbath bij joden en zie maar het verbod van spel (dansen en theater etc.) bij protestanten. tevens ook wil constant met die naam 'babylon', een brug slaan naar oosterse culturen en aanduiden dat de universele cultuur van de toekomst complex is en de historische tegenstelling oost-west opheft. de naam heeft dus iets uitdagends.

new babylon negeert de traditionele functies van de stad; de woonfunctie wordt er vervangen door hotel-accommodatie voor een trekkende bevolking; de verkeersfunctie krijgt er de betekenis van joy-riding; de arbeid wordt er door computers geregeld en de merkwaardige term re-creatie heeft er géén betekenis meer, omdat alles er creatie is!

de provocatie wordt iets positiefs als er de geprovoceerde negatief mee gemaakt is. daarom moet new babylon door zijn bewoners gerealiseerd worden, collectief. new babylon is niet een idee van avant garde. de avant garde heeft zijn Waterloo gehad, doch in tegenstelling tot de befaamde woorden daár gesproken, is hij niet gestorven, maar heeft zich wél overgegeven.
constant heeft in uitgebreid essay de 'opkomst en ondergang van de avant garde' *

door: nic. h. m. tummers

beschreven. maar met de ondergang, - door overgave -, met die capitulatie is het onbehagen bij kunstenaars t.o.v. de maatschappij niet verdwenen.

de periode van de avant garde heeft bestaan tussen het moment van het eerste treffen van een aantal linkse pacifisten in het cabaret 'voltaire' te zürich ('16) en de beurs-crach in new york ('29).
constant stelt dat deze avantgardistische episode in groter verband gezien een culminatiepunt vormt in de reeds veel langer durende crisissituatie van de scheppende mens in de industriële maatschappij. de avantgardistische strijd tegen de bovenbouw van de maatschappij wordt vervangen door een strijd over de hele linie.
wij leven op het beslissende moment dat deze hele linie zich, nadat zij zich bewust is geworden van haar macht, bewust wordt van haar waarde!
dit moment in de ontwikkeling prikkelt,

beelden. tot hen behoorde ook de in zuid-limburg geboren chang van de voort. hij ontwikkelde de theorie van de 'homo perfector', die in de steeds meer vrije uren na de steeds kortere arbeidstijd spontaan weer zal gaan werken aan verbeterde modellen van dingen die hij gewoon is te maken..... kunstwerken, geen vormeloos schilderen. van de voort schreef zijn theorie in tijd parallel aan de ontwikkeling van het werk van constant, zoals die beschreven staat in de eerder verschenen 'new babylon informatief', nr. 1.

vanaf 1952 ligt er van hem een voltooid manuscript (sinds zijn dood, in de 'koninklijke bibliotheek' te brussel), dat behoort tot de getuigen die wij hierboven hebben genoemd als de steun voor onze bewijsovervoering inzake het recht voor de daarbij genoemde eis.
de theorie van van de voort was gericht op de voleinding van het produkt, in de betere zin van het woord; niet op de opvoering van de productiviteit.

van de voort's 'homo perfector' zegt constant, dat deze helemaal niet zo tegengesteld is aan zijn 'homo ludens'. zijn! (van de voort bestreed huizinga om diens 'homo ludens' de neo homo ludens is niet de historische homo ludens van huizinga. de verwantschap van de (neo) homo ludens en de homo perfector komt o.a. daar te voor-

schijn waar van de voort zegt, dat de homo perfector werken zal om het werken, niet slaafs, maar om het spel! hij rijkt daarmee de hand naar ernst fischer, de vroegere oostenrijkse minister van opvoeding, die schrijft in zijn 'von der noodwendigkeit der kunst', dat de mens die mens werd door werken, die uit het dierenrijk stapte als de omvormer van het natuurlijke in het artificiele en die daardoor een tovenaer werd, dat die mens altijd een prometheüs zal zijn, vuur brengend van de hemel naar de aarde, dat die mens altijd een orpheus zal zijn, de natuur bezielend met zijn muziek. 'niet dan wanneer het mensdom zelf sterft, zal de kunst sterven'. wij staan voor een nieuwe fase in de ontwikkeling.

beslissend is nu de keus van de bevrijde mens in de evolutieve gedetermineerdheid. behalve de ontwikkeling van de ideeën, is er de ontwikkeling van de ruimtebeleving. de woorden van fischer betekenen ruimtelijk, dat de mens uit de gesloten kring van de dierlijke functies van het instinct en daarin gefixeerde zekerheden, is getreden en naar een open, ruimtelijker functie-systeem van informatie is gemuteerd, waar hij opnieuw experimentele beslissingen moet nemen.

op de drempel van heden naar morgen is dit meer voelbaar dan het ooit was.
voor wat het werk van constant betreft, staan er over die ontwikkeling aantekeningen in het eerste nummer van de 'new babylon informatief': de breuk met het dier cobra, met het vitalisme, met het troglodyticum, de holbewonerstijd.

de proletaroid-intelligentia vervult de sociologisch zo belangrijke taak van progressieve kritiek in deze ontwikkeling.
de proletaroid-intelligentia behoort niet tot de statische intellectuelen; hij is (nog) niet geambteerd, heeft het vrije beroep, vindt exploratie belangrijker dan exploitatie en laat de exploitatie over aan de assimilatieven, de stijlbedrijvers. voor zijn exploratie heeft hij recht op room van de economie, ouderwetser gezegd: subsidie.

hier moet even opgemerkt worden dat de benaming 'proletaroid intelligentia' niet duidt op enige functie; deze benaming duidt wél een sociologische situatie aan. deze situatie is getekend langs de controledimensie van het bestaan, die haar moderne actualiteit ontleend aan het feit dat ze de handgeleider is langs de brug van de eerste naar de tweede industriële revolutie, van de economisch-aristocratische cultuur, de kapitalistische cultuur naar de collectieve cultuur en de culturele democratie.

drinkt constant gulpen bier?

het is niet erg moeilijk om op dit moment terug te komen bij het eerder genoemde incident in den haag of, hier, aan te knopen aan de actuele problematiek van zuid-limburg met het oog op toekomstige welvaart. het heeft evenwel geen zin om de slechte verstaander ook nog de andere helft van het woord te geven.

maar, goede of slechte verstaander, wij delen het eerste collectieve goed, dat is de ruimte! hoe heerlijk het woord ruimtelijke orde ook is, in de praktijk betekende het tot nog toe standaardisering van de chaos volgens het principe van naakt burgerlijk classicisme, van rechthoekig functionalisme. allermint sticht dit het ware milieu voor de nieuwe menselijke handeling, een socio ruimte.

de new babylon-informatief zal regelmatig gaan verschijnen naar gelang de behoefte.
nr 3 wordt in vooruitzicht gesteld tegen de verkiezingstijd komend voorjaar.

ja
constant!

* randstad 8 de bezige bij a'dam

f 5,-

'opkomst en ondergang van de avantgarde'

'de mise en scène van de archi- tektuur'

door nic. h.m. tummers
uitg. v/h de boer, hilversum (f 5,90),
eindigt met de woorden uit apollinaire's
manifest 'antitradition' en 'synthese':
'nomadisme épique exploratisme urbain
art des voyages et de promenades'.

new babylon als denkbeeld is congruent aan de new babylon modellen die hier ten toon staan. dit zelfde kan men allermint zeggen van de sociale structuur van onze maatschappij en de plattgrond van onze huizen, wijken en steden. uit die bestaande discongruentie komt new babylon voort, komt die geleide anarchie voort, die te herkennen is in het gedrag van hen die in onze maatschappij die proletaroid-intelligentia vormen en die de prijs van de provocatie eisen. het zijn niet de categorieën officiële en beroepsarchitecten die hier actief zijn, maar het zijn de amateur-architecten die deze anarchitectuur maken.

architect, dat is weldra een rang bij de afwikkelingstroepen die de tijd paal en perk willen stellen. het nieuwe tijdperk zal anders zijn. men zou kunnen zeggen: constant schildert het voor u! anderen zullen dan vragen is hij schilder of beeldhouwer? deze vraag heeft sarre ook gesteld in een essay over alberto giacometti; en zijn antwoord was: niet het een en niet het ander, beide tegelijk, 'parce que l'epoque ne permet pas qu'il soit sculpteur et architecte'.

'peintre pour replacer les hommes et les choses dans le monde, c'est-a-dire dans le grande vide universel', experimenteel; experimenteel, zoals beschreven in nr 1 van deze krant.
het tekent de verantwoordelijkheid en de werkelijkheidszin van constant, dat hij een belangrijk werkstuk als het schilderij 'à nous la liberté' herdoopte tot 'après nous la liberté'. dit 'après nous' is beslist niet analoog aan het 'na ons de zondvloed', het betekent: na kennisname van new babylon, de vrijheid! (ongecorrigeerd)

'de dialektiek van het experiment'

gemeentemuseum de haag
catalogus 3 okt.-21 nov. '65 constant

